

Sygn. akt III Ca 482/14

POSTANOWIENIE

Dnia 22 października 2014r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący - Sędzia SO Tomasz Białka

Sędzia SO Ewa Adamczyk (sprawozdawca)

Sędzia SR del. Agnieszka Poręba

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Burnagiel

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2014r.

na rozprawie

sprawy z wniosku S. K.

przy uczestnictwie S. R., A. W. (1), M. Ł., K. S., B. K., Skarbu Państwa - Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w K., J. T. (1), S. T., J. P., K. T., A. K., M. B., M. K. (1), H. G., J. K., J. T. (2), M. T. (1), J. T. (3), M. T. (2), I. T.

o zasiedzenie nieruchomości

na skutek apelacji uczestnika Skarbu Państwa - Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w K.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Nowym Targu

z dnia 11 kwietnia 2014 r., sygn. akt I Ns 547/12

p o s t a n a w i a :

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że:

- uchylić pkt II,

- w pkt III pominąć działkę nr (...) i w tym zakresie wnioski oddalić,

- pkt IV nadać brzmienie: „nakazać ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Nowym Targu od wnioskodawcy S. K. i uczestniczki B. K. solidarnie kwotę 3807,06 zł (trzy tysiące osiemset siedem złotych 6/100) tytułem kosztów postępowania;

2. w pozostałej części apelację oddalić;

3. orzec, że wnioskodawca i uczestnicy ponoszą koszty postępowania apelacyjnego związane ze swym udziałem w sprawie.

Sygn. akt III Ca 482/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2014 r. Sąd Rejonowy w Nowym Targu uwidocznił zgodnie z mapą do celów sądowych z projektem podziału sporządzoną przez mgr inż. B. W. z dnia 3 października 2009 r., że: 1. dz. ewid. (...) położona w B. podzieliła się na dz. ewid. (...), (...), 2. dz. ewid. (...) położona w B. podzieliła się na działki ewid. (...), (...) (pkt I); uwidocznił zgodnie z mapą ewidencyjną gruntów i propozycją podziału działek sporządzoną przez geodetę mgr inż. T. R., że działka ewid. (...) położona w B. podzieliła się na działki ewid. (...), (...), (...) (pkt II); stwierdził, że S. K. s. S. i M. oraz B. K. c. S. M. na zasadzie wspólności małżeńskiej nabyli w drodze zasiedzenia z dniem 1 października 2005 r. prawo własności nieruchomości obejmującej działki ewid. (...), (...), (...), (...), (...) o pow. o, 3829 ha położonej w B. (pkt III). Nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Nowym Targu od wnioskodawcy S. K. i uczestniczki B. K. solidarnie oraz uczestnika Skarbu Państwa – Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w K., kwoty po 1 903, 53 zł tytułem zwrotu wydatku na wynagrodzenie biegłego (pkt IV). Koszty postępowania wzajemnie zniósł (pkt V).

Sąd Rejonowy ustalił, że dz. ewid. (...) położona w B. odpowiada parcelom l.kat. (...) z lwh (...) i (...). Dz. ewid. (...) położona w B. odpowiada parcelom l. kat. (...) z lwh (...) i (...). Dz. ewid. (...) położona w B. odpowiada parcelom l. kat. (...) z lwh (...) i (...). Dz. ewid. (...) położona w B. odpowiada parceli l. kat. (...) z lwh (...). Dz. ewid. (...) podzieliła się na dz. ewid. (...) i (...), a dz. ewid. (...) podzieliła się na dz. ewid. (...) i (...). Dz. ewid. (...) położonej w B. odpowiada parcela gruntowa l. kat. (...) i działka ta dzieli się na dz. ewid. (...) i (...). Liczby wykazu hipotecznego numer(...) i numer (...) gm. kat. B. uległ zniszczeniu. Dla parceli l. kat. (...) położonej w B. brak jest oznaczenia liczby wykazu hipotecznego. Liczba wykazu hipotecznego numer (...) gm. kat. B. utracił moc prawną, a na karcie B jako właściciele wpisani byli: J. T. (1), A. T. (1), J. T. (2), A. T. (2), F. T., B. F., S. F., J. F., B. T. c. A., M. z T. K., J. T. (1) s. A., A. z T. Z., M. T. (3) c. S.. Liczba wykazu hipotecznego numer (...) gm. kat. B. utracił moc prawną, a na karcie B jako właściciele wpisani byli: A. T. (2), F. T., F. T. s. J., A. z T. Z., A. z B. T., S. T. s. S.. Dla parceli l. kat. (...) brak jest oznaczenia liczby wykazu hipotecznego gm. kat. B..

Jako posiadacz samoistny działek ewid. (...), (...), (...), (...), (...) położonych w B., oznaczonych jako lasy i grunty leśne, wody płynące i nieużytki, w rejestrach gruntów prowadzony przez Starostę (...), wpisany jest Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w K..

Jednostka ewidencyjna S., obręb B. został wpisany w dacie założenia rejestru gruntów w składnicy geodezyjnej w dniu 06.11.1969 roku za numerem (...) w pozycji rejestrowej numer(...), gdzie jako właściciela wpisano Okręgowy Zarząd Wodny – K. Oddział N., a następnie jako posiadacza samoistnego Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w K., Inspektorat w N. i brak jest podstawy nabycia.

Działki ewid. (...), (...), (...), (...), (...) położone są w B., stanowią jeden kompleks gruntów z tym, że działka ewid. (...) graniczy od zachodu z pozostałymi przedmiotowymi działkami, a te od zachodu koroną skarpy z utwardzoną asfaltem drogą publiczną B. – S.. Działki mają nierówną konfigurację terenu, są porośnięte trawą i łopianem oraz drzewami leszczyny, olszyny, wierzby, klonu, z tym że dz. ewid. (...) porastają drzewa starsze wiekiem i iglaste. Skarpę porasta trawa, a od strony południowo-zachodniej jest to kamieniste urwisko. Na żadnej z tych działek nie ma cieków wodnych.

Powyższe działki, stanowiące przedmiot roszczenia o zasiedzenie, wchodziły w skład gospodarstwa rolnego zmarłej w 1989 r. A. W. (2), która przedmiotowe działki kupiła od rodziny T. i włączyła do swojego gospodarstwa rolnego otrzymanego po rodzicach. Następnie w 1976 r. A. W. (2) gospodarstwo rolne przekazała swojemu wychowankowi – wnioskodawcy S. K., który mieszkał wraz z nią od dzieciństwa. A. W. (2) na działkach tych wypasała krowy i owce, kosiła trawę, wycinała suche olszyny i zbierała gałęzie na opał. Kiedy wnioskodawca S. K. objął w posiadanie gospodarstwo rolne po A. W. (2) również korzystał z tych działek w ten sposób oraz 20 lat temu nawiózł na nie ziemię i częściowo ogrodził teren.

Na mapie katastralnej 1:2880 k.m.(...) dla gm. kat. B. z 1875 roku widnieje na przedmiotowych działkach ciek wodny, ale nie jest to rzeka B.. Następnie na mapie reambulacyjnej w skali 1: 2880 k.m.(...) powstałej na bazie mapy katastralnej jest widoczny inny przebieg rzeki B., która albo jej odnoga, z końcem lat 1960 płynęła po działkach ewid. (...), (...), (...), co potwierdza mapa klasyfikacyjna w skali 1: 2880 k.m.(...) zał. numer(...), która jest częścią składową

operatu ewidencji gruntów, wskazując jednocześnie na części działki ewid. (...) będącej pod koniec XIX rzeką B., że w 1966 r. istnieje las. Mapa ewidencji gruntów w skali 1:2880 k.m.(...) dla gm. kat. B. zał. numer (...) nie przedstawia przebiegu koryta B., w tym po przedmiotowych działkach, a jest to obecnie obowiązująca mapa dla obiektu B..

Starosta (...) postanowieniem z dnia 17 października 2013 r. (...) odmówił wszczęcia postępowania administracyjnego z wniosku S. K. w sprawie ustalenia linii brzegu rzeki B. w miejscowości B. na odcinku dz. ewid. nr (...), (...), (...), (...) i części działki ewid. numer (...) po ustaleniu, że brak jest przesłanki przedmiotowej wobec przedłożonej przez wnioskodawcę dokumentacji geodezyjno – kartograficznej (...), a przede wszystkim opinii technicznej geodety uprawnionego mgr inż. P. U., która stwierdza, że teren ten jest obszarem użytkowanym rolniczo, stanowiącym częściowo łąkę oraz tereny zadrzewione i zakrzaczone, nie ma tutaj żadnego ciek naturalnego, jeziora czy innego naturalnego zbiornika wodnego w myśl art. 15 pkt 1 prawa wodnego.

W takim stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał wniosek za uzasadniony. Wskazał Sąd, że wnioskodawca od drugiej połowy lat 70 –ych znajdował się w posiadaniu samoistnym działek objętych wnioskiem a posiadanie to było posiadaniem w złej wierze. Przy doliczeniu posiadania swej poprzedniczki, która przedmiot wniosku posiadała jako posiadacz samoistny przynajmniej od 1972 r., spełniał on warunki art. 172 § 2 kc konieczne dla nabycia prawa własności nieruchomości w drodze zasiedzenia.

O kosztach orzekł Sąd na zasadzie art. 520 § 2 kpc.

Postanowienie to uczestnik – Skarb Państwa zaskarżył w całości apelacją wnosząc o jego zmianę i oddalenie wniosku a ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Zarzucił:

- naruszenie art. 177 § 1 pkt 3 kpc oraz art. 14 ust. 2 Prawa Wodnego przez przyjęcie wbrew treści Wypisu z Ewidencji Gruntów i Budynków dla nieruchomości objętej wnioskiem, że przedmiot wniosku nie jest wyłączony w całości z obrotu prawnego.

W pisemnym uzasadnieniu apelujący precyzując powyższe zarzuty wywodził m.in., że z protokół oględzin stwierdza istnienie na przedmiocie wniosku ciek wodnego. Opinia biegłego W. oraz opinia uzupełniająca do niej stwierdzają, że po części przedmiotu postępowania płynęły wody rzeki B. lub jej odnogi. Zarzucał, że w toku postępowania wnioskodawca wbrew obowiązкови nałożonemu przez Sąd postanowieniem z dnia 18 maja 2012 r. nie przedłożył decyzji o rozgraniczeniu gruntów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się skuteczna w zakresie, w jakim dotyczyła stwierdzenia zasiedzenia dz. ewid. (...) oraz częściowo zasądzonych kosztów postępowania. Zmiana orzeczenia w tej części jest następstwem kontroli zaskarżonego postanowienia z punktu widzenia obowiązujących norm prawnych, dokonanej w granicach apelacji w oparciu o zebrany w postępowaniu I- o instancyjnym materiał dowodowy. Same zarzuty apelacyjne okazały się bezzasadne i prowadziły do oddalenia apelacji w pozostałej części.

W pierwszym rzędzie stwierdzić należy, że w sprawie nie zachodzą uchybienia, które Sąd Okręgowy bierze pod uwagę z urzędu, a których skutkiem byłyby nieważność postępowania – art. 378 § 1 kpc.

Sąd Okręgowy podziela w większości i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego. Nie dotyczy to jedynie tej ich części, które odnoszą się dz. ewid. (...). To samo dotyczy wyprowadzonych w oparciu o te ustalenia wniosków prawnych.

W świetle dokonanych ustaleń faktycznych za chybione ocenić trzeba podniesione w apelacji zarzuty naruszenia art. 177 § 1 pkt 3 kpc oraz art. 14 ust. 2 Prawa Wodnego.

W szczególności zarzut odmowy zawieszenia postępowania mimo braku przedłożenia wbrew obowiązkowi wyznaczonemu postanowieniem z dnia 18.05.2012 r. decyzji o rozgraniczeniu gruntów ocenić trzeba jako oczywiście bezzasadny. Apelujący zdaje się tu nie zauważać decyzji Starosty (...) z dnia 17 października 2013 r. mocą której odmówiono wszczęcia postępowania administracyjnego z wniosku S. K. w sprawie ustalenia linii brzegu rzeki B. w miejscowości B. na odcinku dz. ewid. nr (...), (...), (...), (...) i części działki ewid. nr (...). W uzasadnieniu tej decyzji wskazano, że wszczęcie takiego postępowania byłoby bezprzedmiotowe albowiem nie istnieje żaden ciek wodny, którego linia brzegowa miałaby być w tym trybie ustalana. W decyzji tej oparto się na decyzji uprawnionego geodety.

Również opinia biegłego B. W. z dnia 29.12.2009 r., do której odwołuje się apelujący potwierdza, że przedmiot wniosku znajduje się poza ciekim wodnym będącym przedłużeniem rowu biegnącego na zachód od drogi asfaltowej.

Za bezprzedmiotowy w związku z powyższym ocenić trzeba argument, że w protokole oględzin stwierdzono występowanie na przedmiecie wniosku cieką wodnego. Apelujący do protokołu tego odwołuje się w sposób wybiórczy, oderwany od całego jego kontekstu. Z protokołu tego wynika natomiast, że ciek wodny znajduje się w północno – zachodniej części działki (...). Wobec takiej identyfikacji wnioskodawca, jak wskazuje treść protokołu, ograniczył przedmiot roszczenia wniosku przez pominięcie pasa gruntu z ciekim i wniósł o zasiedzenie części działki (...) od strony południowo – zachodniej ogrodzonej drutem na drewnianych palikach.

Wskazania wreszcie wymaga, że o zasadności przedmiotowych zarzutów nie może przesądzać to, że rzeka B. oraz stanowiące jej dopływy górskie potoki wylewały z koryta zalewając pobliskie nieruchomości. Według art. 16 ust. 1 pr. wod. Właściciel wody nie nabywa praw do gruntów zalanych przez wodę podczas powodzi. Jedynie bowiem trwałe zajęcie przez śródlądową wodę powierzchniową płynącą, w sposób naturalny, gruntu niestanowiącego własności właściciela wody, powoduje, że grunt ten staje się własnością właściciela wody (art. 17 usta. 1 pr.wod.) (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2011 r.).

Jak zostało to już natomiast zaznaczone na wstępie apelacja musiała prowadzić do zmiany zaskarżonego postanowienia w zakresie, w jakim dotyczyło ono stwierdzenia zasiedzenia działki (...).

Wskazać należy, że zasiedzenie stanowi odstępstwo od zasady nienaruszalności prawa własności w związku z czym wszelkie wątpliwości powinny być tłumaczone na korzyść ochrony własności (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7 października 2010 r., sygn. IV CSK 152/10). Oznacza to, że jedynie taki materiał dowodowy, który w sposób jednoznaczny prowadzi do przekonania, że spełnione zostały przesłanki zasiedzenia pozwala na uwzględnienie wniosku. Jakkolwiek wątpliwości muszą być poczytywane natomiast na korzyść właściciela.

Podkreślenia natomiast wymaga, że w odniesieniu do działki (...) brak jest środków dowodowych, które w sposób pewny prowadziłyby do przekonania, że znajdowała się ona w posiadaniu samoistnym wnioskodawcy jak i jego poprzedniczki prawnej.

Wątpliwości nasuwa już sam fakt, że przedmiotowa działka nie była objęta pierwotnym wnioskiem. Fakt ten trudno jest wytłumaczyć z punktu widzenia zasad logiki i racjonalnego rozumowania, gdy przyjąć, jak utrzymywał to wnioskodawca, że działka ta wraz z pozostałymi działkami miała stanowić jedną całość znajdującą się w jego posiadaniu, a wnioskodawca stan taki zamierzał uregulować prawnie i był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika. Przyczyn takiego pominięcia wnioskodawca nie podał w rozszerzonym wniosku, gdzie ograniczył się do wskazania sposobu użytkowania wskazanej działki.

Podczas przeprowadzonych w toku postępowania oględzin wnioskodawca nie okazał, w jakich konkretnie granicach posiada działkę (...) i jaka jej część ma być wydzielona do zasiedzenia. W protokole z tych oględzin w sposób ogólny zostało stwierdzone, że dz. ewid. (...) położona w B. stanowi grunt położony w kierunku wschodnim od działek ewid. (...), (...), (...), (...) na szerokość tych działek do granicy wsi B.. Zważenia przy tym wymaga, że tak wskazany zakres posiadania (w którym to wymieniono całe działki (...), mimo, że zasiedzeniem objęto ich części) pozostaje w sprzeczności z projektem podziału działki (...) geodety T. R. dołączonym do rozszerzonego wniosku, a na którym to

oparł się Sąd w zaskarżonym postanowieniu. W projekcie tym granica północna dz. (...) łączy się od strony zachodniej z północną granicą dz. (...) a co nie stanowi przedłużenia granicy północnej działki (...), która biegnie w linii płotu. Na oględzinach nie odnotowano, co prawda gdzie płot się kończy ale geodeta na mapie (k. 158) wskazał płot jako dalej biegnący po działce (...) a granica północna dz. (...) według projektu (k. 70) geodety T. R. jest poza płotem w innym miejscu. Takiego stanu posiadania działki (...) nie wyjaśniono ani nie wykazano.

Podkreślenia w dalszej kolejności wymaga, że biegły geodeta B. W. w przedłożonej opinii nie uwzględnił projektu podziału działki (...) wskazując, że nie został do tego zobowiązany przez Sąd.

Pełnomocnik wnioskodawcy z kolei precyzując wniosek w piśmie z dnia 1 lutego 2010 r. działkę (...) zupełnie pominął (k. 215) wnosząc o zasiedzenie nieruchomości obejmującej działki ewid. nr (...), (...), (...) i (...) zgodnie z projektem podziału i wykazem zmian gruntowych sporządzonych przez biegłego B. W. z dnia 3 marca 2009r.

Stanu posiadania w odniesieniu do działki (...) nie potrafili także dokładnie określić słuchani w sprawie świadkowie. Świadek J. Ł., która działkę tę wymieniła, a której to zeznania Sąd ocenił jako wiarygodne podała, że „dom wnioskodawcy jest na tym samym brzegu co i przedmiotowa nieruchomość”. W rozszerzonym wniosku (k.66) podano natomiast działki, które znajdują się po drugiej stronie rzeki. W takim stanie rzeczy wątpliwości budzi, czy świadek w przedmiotowych zeznaniach rzeczywiście opisywała w ogóle przedmiot sporu. Kwestia ta nie została przez Sąd wyjaśniona. Wskazania w tym miejscu natomiast wymaga, że świadek ta w sposób odosobniony podała, że na opisywanym przez siebie terenie miała widywać rodziców wnioskodawcy. Twierdziła, że wykaszali oni działkę, która została im przekazana (k. 146), podczas gdy na oględzinach Sąd opisuje tę działkę jako zalesioną ze starszym drzewostanem niż na działkach objętych głównym wnioskiem.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że realizacja funkcji zasiedzenia nie może uzasadniać zaskakiwania podmiotów, przeciwko którym biegnie termin zasiedzenia (por. postanowienie SN z dnia 5.09.2008 r., I CSK 54/08). Czynności podejmowane przez posiadacza muszą zatem wyraźnie wskazywać właścicielowi, że to posiadacz włada rzeczą jak swoją, a przez to właściciel może zostać pozbawiony własności. Wymaga się tu wskazania jakichś konkretnych aktów pozwalających na manifestację takiej woli. Z osobowego materiału dowodowego nie wynika tymczasem jakie to czynności spełniające takie wymogi miałby podejmować wnioskodawca w odniesieniu do działki (...). Słuchani w sprawie świadkowie do działki tej w ogóle się nie odnosili. Również z uzasadnienia Sądu nie wynika, jakich to aktów samoistnego posiadania miałby dokonywać wnioskodawca względem tej działki.

Zaakcentować wreszcie należy, że sam pełnomocnik wnioskodawcy na rozprawie poprzedzającej wydanie zaskarżonego postanowienia oświadczył, że domaga się stwierdzenia zasiedzenia nieruchomości stanowiącej dz. ewid. (...), (...), (...), (...) o łącznej pow. 12 arów 6 m² a działkę (...) pominął. Nie wykluczonym jest, że takie stanowisko pełnomocnika było świadome, zdeterminowane analizą zebranego w sprawie materiału dowodowego, który to nie dawał podstaw do uwzględnienia wniosku. W tej sytuacji uznać należało, że wnioskodawca mimo obowiązku wynikającego z art. 6 kc nie wykazał, że spełnił wymagania określone w art. 172 kc do stwierdzenia zasiedzenia dz. (...), co uzasadniało zmianę w ten części zaskarżonego postanowienia i oddalenie wniosku.

Apelacja skutkowałą nadto zmianą orzeczenia w zakresie kosztów opinii biegłego. Zważenia wymaga, że przeprowadzenie tej opinii leżało w interesie wnioskodawcy i uczestniczki B. K., co uzasadniało obciążenie ich kosztami tejże opinii w całości.

Mając na uwadze wszystko powyższe orzeczono jak w 1 i 2 sentencji na zasadzie art. 385 kpc i art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na zasadzie art. 520 § 1 kpc.

(...)